

Був чудовий сонячний день. Герцог афінський Тезей¹ теж світився, як ясне сонечко, стоячи поряд зі своєю нареченою амазонкою² Іпполітою³. З висоти Акрополя⁴ вони споглядали житлові квартали Афін, що зусібіч оточили скелястий пагорб. Милувалися хвилями моря, що виблискували в променях сонця, вслухалися в його неголосний, ритмічний і нестихаючий гул. Іпполіта довідалася, що море назване на честь батька Тезея. З висоти Акрополя вони спосте-

¹ Тезей (Тесей) – з давньогрецької «сильний», «могутній» – один з найвизначніших героїв давньогрецької міфології. Син Посейдона, бога світових вод, та земної жінки Етри. Афінські міфи називали «земним» батьком Тезея афінського володаря Егея.

² Амазонки – в античній міфології легендарне плем'я жінок-воїниць, які жили в Малій Азії й на берегах Меотиди (Азовського моря). За стародавніми переказами вони утворили могутню державу на чолі з царицею. Амазонки походили від бога війни Ареса та німфи Гармонії.

³ Іпполіта – цариця амазонок.

⁴ Акрополь – фортеця, політичний і релігійний центр. В середині замку жили стародавні царі Аттики зі своєю дружиною. Тут височів найдавніший храм, присвячений Афіні Палладі.

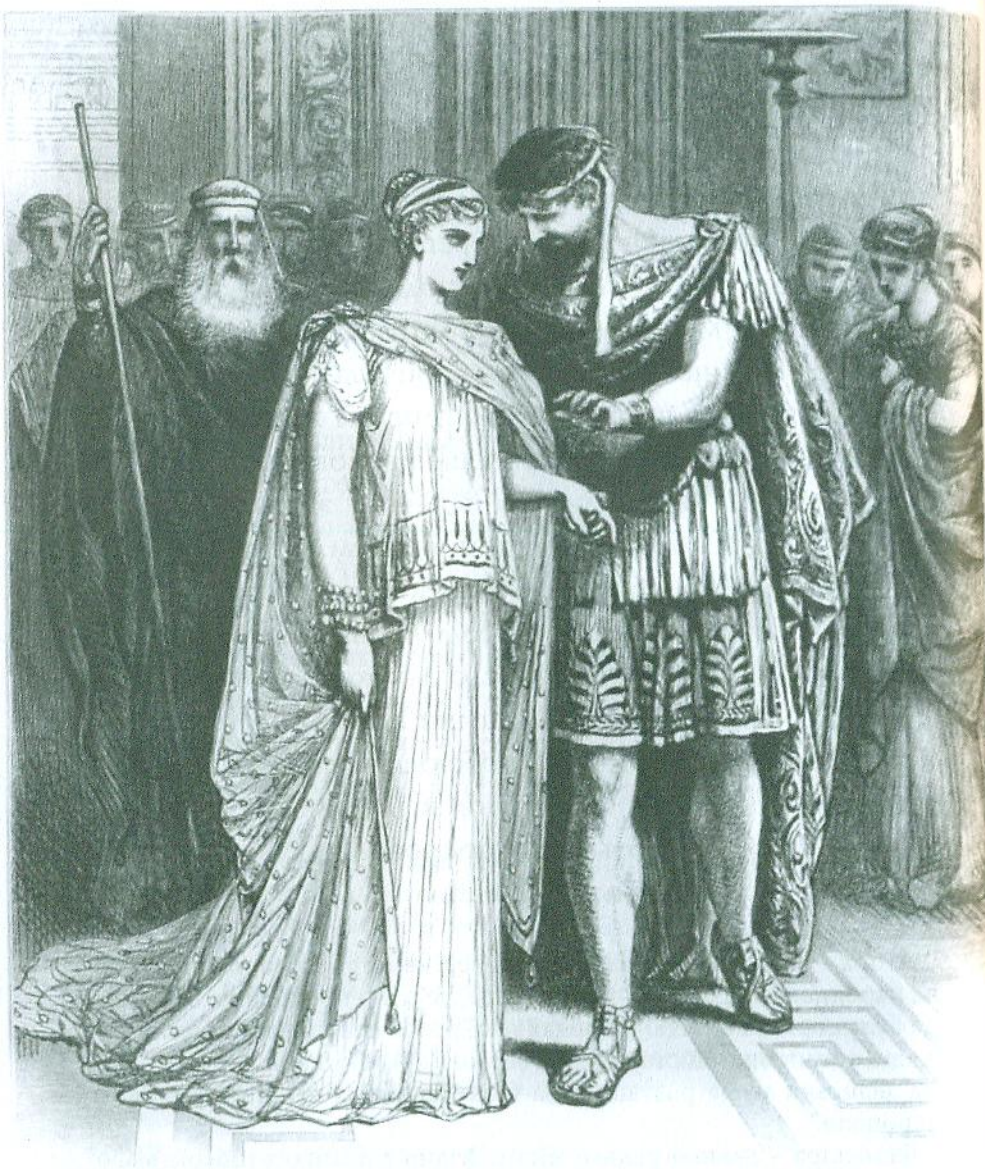
рігали не лише за морем Егейським, а й за вируючим голосним людським морем агори¹, ринкової площі міста, центру громадського життя.

— Я прекрасно усвідомлюю, моя кохана Іпполіто, — звернувся до нареченої Тезей, — що Афіни зовсім не схожі на Феміскіру², а ці береги не схожі на береги Евксінського понту³, та все ж сподіваюся, що згодом ти полюбиш це місто. У ньому і справді є щось настільки особливе, що навіть боги вирішили позмагатися за право бути його покровителем. Врешті після численних перепалок бога морів Посейдона з войовничою Афіною, дочкою Зевса, вирішили, що перемогу здобуде той, чий подарунок для міста буде найціннішим. Ударив Посейдон по скелі тризубом — і з'явилось джерело, але вода в ньому виявилась солоною. Тоді Афіна встромила свого списа в землю, і з нього вирросло оливкове дерево. Жителі міста визнали подарунок Афіни ціннішим, і місто було названо на її честь. Ми з тобою вже оглянули храм на території Акрополя — афіняни збудували його на честь Афіни і прославляють свою покровительку в молитвах, схилившись перед ликом богині.

¹ Агора — у давньогрецьких містах-державих торгова площа й назва народного зібрання, а також місце, де воно проходило. Зазвичай це була торгова площа, по боках якої розташовувалися храми, державні установи, майстерні, торговельні крамниці. Найбільше відома афінська агора розташована біля північних схилів Афінського акрополя.

² Феміскіра — давньогрецьке місто. Згідно з давньогрецькою міфологією було столицею амазонок.

³ Понт Евксінський (з давньогрецької — Гостинне море) — назва Чорного моря в Стародавній Греції, Римі, Візантії.

— Місто справді дуже гарне, — погодилася з нареченим Іпполіта. — Та найважливішим для мене є те, що ти не просто правитель міста — ти насамперед герой. Мені хотілося б з вуст твоїх почути про подвиги Тезея в ті часи, коли іще ти не успадкував від батька ані влади, ні багатства.

— Гаразд, кохана, — Тезей тут же скористався нагодою покрасуватися перед нареченою, намагаючись при тому виглядати скромним. — Я розповім лише про ті свої подвиги, що стосуються безпосередньо Афін.

Він почав розписувати яскравими барвами свою мужність у протистоянні з розбійником Скіроном, що був сином самого Посейдона. Як він легко і швидко подолав злочинця і відправив його на дно морське до батька. Так Тезей помстився за афінян-мандрівників, яких Скірон штовхав у море, де їх з'їдала гігантська черепаха. А розбійника Прокруста, який мешкав біля міста Елевсін, розташованого на захід від Афін, і про якого поширювалися страшні історії, він вирішив покарати тим самим способом, яким той мучив своїх жертв: поклав його на місце катувань, назване «прокрустовим ложем», і відтяв ноги.

— Ці бандити заслужили смерть за свої страшні злочини! — вигукнула Іпполіта.

Тезей погодився з коханою і, окрилений похвалою, почав розповідати їй про подвиг, яким пишався найбільше, — про перемогу над Мінотавром. Це чудовисько з людським тулубом і бичачою головою було таким небезпечним, що його утримували в лабіринті. У ті часи по-

стійний страх супроводжував життя афінян, бо кожні вісім років вони мусили приносити йому в жертву сім юнаків і сім дівчат з Афін. Кожен афінянин благав богів, щоб не було обрано його дитину. Очі Тезея світилися гордістю, коли він оповідав, як заради порятунку афінських юнаків і дівчат мужньо, без вагань, увійшов у лабіринт, знайшов і здолав Мінотавра і вийшов переможцем.

— Як же ти знайшов вихід з лабіринту? Мені розповідали, що з нього неможливо вийти, — поцікавилась Іпполіта.

Тут уже Тезей прикусив язика, бо довелося б розповісти про Аріадну¹, без допомоги якої він не зміг би здійснити цей подвиг, а знаючи норів Іпполіти, він розумів, що тоді мусив би розповісти не лише про неї, а й про Еглею², Антіопу³, Перігену⁴ та інших — про всіх покинутих ним жінок.

«Тільки не зараз, — думав Тезей. — Не перед самим весіллям.»

Тому він швиденько змінив тему розмови і повів Іпполіту в бік замку, обсипаючи словами кохання та компліментами. Тезей натхненно розповідав нареченій про найновіші ідеї щодо організації весільних святку-

¹ Аріадна – у давньогрецькій міфології дочка критського царя Міноса. Закохана в Тезея Аріадна допомогла йому: дала клубок ниток, завдяки якому він зміг вийти з лабіринту. Аріадна втекла з коханим на острів Наксос, де Тезей її і покинув.

² Еглея – німфа, заради кохання якої Тезей покинув Аріадну.

³ Антіопа – персонаж давньогрецької міфології. Амазонка, кохана Тезея. Дочка Арея і сестра Іпполіти.

⁴ Перігена – дочка коринфського розбійника Сінікса, яка закохалася в Тезея, що вбив її батька.

вань та ще й встигав роздавати вказівки Філостратові та своєму почтові.

— Здавалося б, недовго — мине чотири дні, новий настане місяць, і мрії здійсняться мої, — звернувся до Іпполіти Тезей, не зводячи з неї закоханого погляду. — Та, вічність неначе, чотири ті дні стоять на заваді й ворожі мені. Як мачуха захланна, зла, що з рук не випускає спадок юнака.

— Та швидко дні ці кануть у ночах, а темні ночі проминуть у снах, — заспокоїла його Іпполіта. — І новонароджений місяць, на небі нічному з'явившись, наш шлюб неодмінно засвідчить, осяявши світлом своїм таємничим.

— Філострате, мерщій на площу йди і до розваг афінську молодь підготуй, дух радості в серцях їх пробуди й для цього красномовства не шкодуй, — звелів Тезей. — Сум хай залишать для процесій похоронних, на святі гостю цьому бути забороним!

Філострат уклонився Тезеєві й пішов виконувати доручення.

— Здобув тебе мечем я, Іпполіто, в бою любов твою завоював, — обережно мовив Тезей, не впевнений, як на його слова відреагує Іпполіта.

— Це справді так, але не забувай, — нагадала йому цариця амазонок, — зі мною той лиш одружитись має, хто в чесному бою мене здолає.

— Та схожим на війну наш шлюб не буде, — вів далі Тезей. — Й весілля наше довго будуть згадувати люди.

Він хотів продовжити викладати весільні плани Іпполіті, але його увагу відволікла група людей, що набли-

жалася до них. То були Егей з донькою Гермією і двома юнаками з найшляхетніших афінських родин — Лізандром та Деметрієм. Усі вони здавалися засмученими, а голову Егея наче огортала чорна хмара, з якої от-от вдарять блискавки.

— Щасливий будь, преславний наш Тезею! — звернувся до герцога Афінського Егей.

— І ти щасливий будь, — відповів Тезей і, не чекаючи пояснення їхньої раптової появи на Акрополі, спитав: — Що трапилось, Егею? Таким тебе уже давно не бачив я. Що розлютило так, де ж витримка твоя?

— Поскаржитись прийшов на Гермію свою, — тяжко зітхнувши, мовив Егей і кивнув Деметрієві, щоб той підійшов ближче. — Це той, за кого заміж хочу видати дочку. І ти, Лізандре, теж наблизься. Приворожив доньку мою Лізандр, мілорде. Любовні вірші їй складав, при місяці пісень співав. Браслети з кучерів сплітав, дрібнички всякі дарував: намиста, персні, солодощі, квіти, — аби доньку мою невинну спокусити. Він хитроцями викрав її серце й дочірній послух обернув в зятяту впертість. Якщо вона й перед твоїм лицем моєму вибору спротивиться скоритись, прошу дозволити мені, урешті-решт, суд згідно з давніми законами вчинити! Бо ж Гермія — донька моя, і долею її розпорядитись маю право я. Насправді вибір в неї геть простий — смерть чи обранець гідний мій.

Егей уже не міг стримуватися і шаленів від гніву, заспокоїти його зараз не можна було жодними словами. Тому Тезей звернув свій погляд на Гермію.

— Що скажеш, Герміє? — спитав він дівчину. — Ти ж знаєш, що для тебе батько — усе одно, що бог¹. Це ж він тебе створив, та ще й красою наділив, немовби виліпив чи

¹ ...для тебе батько — усе одно, що бог... — принцип патріархальних родинних стосунків, якого дотримувалися і за часів Шекспіра.